

In deze rubriek kiest de auteur per letter één of meerdere thema's die een unieke kijk op welzijn en preventie geven. Met dit mobiliteitsalfabet als opvolger van het energie-alfabet wil de redactieraad op een ludieke en educatieve manier een overzicht geven van informatie en weetjes die bruikbaar zijn voor een preventieadviseur in zijn dagelijkse bedrijfsleven en daarbuiten. Bepaalde energiebronnen, vermeld in dit mobiliteitsalfabet, vormen tevens een link met het energie-alfabet.

Raadpleeg ook prebes.be/vn/222 waar je per letter bijkomende achtergrondinformatie vindt.
Dit artikel werd afgesloten op 01/02/2024.

Danny De Baere

Adviseur FOD WASO

AD Humanisering van de Arbeid

Redactieraad Veiligheidsnieuws

A alternatieve brandstoffen, alcoholslot, automatische versnellingsbak, akoestische/afleidingswaarschuwing, ANPR-camera

Alternatieve brandstoffen zijn brandstoffen of energiebronnen die worden gebruikt ter vervanging van fossiele brandstoffen in het vervoer, en kunnen bijdragen om de sector koolstofvrij te maken.

Een **alcoholslot** is een klein toestel in je voertuig dat verbonden wordt met de startmotor. Als een werknemer een alcoholslot krijgt opgelegd, draait hij zelf op voor de kosten, ook al gaat het om een bedrijfsvoertuig. Om misverstanden te vermijden neem je hierover best iets op in de car policy. Weldra zal je trouwens ook geen 15 minuten meer mogen wachten om te blazen. In het voorjaar van 2024 zal art. 23 van het koninklijk besluit van 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de ademanalysetoestellen aangepast worden.

Jongeren leggen steeds vaker hun rijexamen af met een auto met automaat of **automatische versnellingsbak**. Op hun rijbewijs zal code 78 verschijnen. Elektrische voertuigen zijn veel stiller dan voertuigen met een klassieke verbrandingsmotor. Bovendien worden we meer en meer afgeleid in het verkeer. Daarom is er een regelgeving

rond voorschriften voor **akoestische voertuigwaarschuwingssystemen** en regelgeving rond testprocedures en technische voorschriften voor de typegoedkeuring van bepaalde motorvoertuigen met betrekking tot systemen voor geavanceerde **afleidingswaarschuwing**.

De Vlaamse toezichtscommissie heeft een richtlijn voor lokale overheden die **ANPR-camera's** willen gebruiken.

B batterijen (brand), bewegen, bike2work, B1, bankkaart, bumperklever

Op 28 juli 2023 verscheen de nieuwe **batterijenverordening** (2023/1542). Lithium-ion batterijen veroorzaken soms autobranden en ook afvalbranden die moeilijk te blussen zijn.

Bewegen is gezond. Het **bike2work** programma kan daartoe bijdragen.

B1 is het Nederlands kennisniveau dat taxichauffeurs in Vlaanderen vanaf 30 juni 2024 moeten beheersen om een bestuurderspas te bekomen.

Vanaf april 2024 kan je aan nieuwe snellaadpalen betalen met een **bankkaart**. Gedaan met de apps en verschillende laadpassen.

Onderzoek van VSV stelt vast dat bijna 6 op de 10 bestuurders minder dan 2 seconden afstand houden tussen zichzelf en het voertuig voor hen. Men kan dit als **bumperkleven** beschouwen. De nieuwe wegcode (voor 2025) vermeldt expliciet de 2 secondenregel. In 2018 kwam de veilige volgafstand in het nieuws door het liedje "last night a dj saved my life" te zingen. Ook 2 keer krokodil zeggen is voldoende.

C cafetariaplan, CA0164, carpass, carpooling

Een **cafetariaplan** maakt het mogelijk om een flexibele verloning aan te bieden. Eén van de keuzemogelijkheden in een cafetariaplan die vroeger in trek was, is de bedrijfswagen. Nu wordt er meer en meer een globale mobiliteit aangeboden, dus ook fietsmobiliteit.

Voor wie nog geen afspraken had rond fietsvergoedingen, is het suppletieve karakter van **CA0164** vanaf 1 mei 2023 de oplossing voor de toekenningsvoorwaarden, het bedrag en de modaliteiten van de fietsvergoeding.

Om de strijd tegen de kilometerfraude aan te gaan, heeft de wetgever het **carpass** systeem uitgewerkt. Sinds 1 juli 2023 moeten niet enkel de kilometerstanden maar ook de Euronorm en de officiële CO₂-uitstoot en de gebruikte testprocedure vermeld worden, indien beschikbaar.

Door de stijgende brandstofprijzen was er in 2022 een sterke opmars van **car-pooling**.

D DME, dode hoek, deelauto

Sinds 21 februari 2023 (richtlijn 2019/130/EU) zijn er ook grenswaarden voor uitlaatgassen van **dieselmotoren (DME)**.

Ieder jaar vallen er nog 10-tallen fietsdoden omwille van de **dode hoek**. Op BeSWIC vind je hierover een mooi overzichtsartikel. In Frankrijk is sinds 2021 een specifiek pictogram op wagens > 7,5 ton verplicht.

Bij autodelen gebruik je een **deelauto** wanneer je er één nodig hebt. Er zijn verschillende formules en aanbieders actief. Diverse steden hebben een specifieke webpagina hierover.

E ETSC, Energievoorraden-agentschap, eCall

De **European Transport Safety Council** (ETSC) is een ngo die zich inzet voor het terugdringen van het aantal doden en gewonden in het verkeer in Europa.

Het **Energievoorradenagentschap** (ASEVA), voorheen gekend als APETRA, is belast met het aanhouden en beheren van de verplichte voorraden aardolie en aardolieproducten en van alle andere energieproducten. Door de afbouw van aardolieproducten en de opkomst van andere energiebronnen, werd niet enkel de naam veranderd, maar ook de soorten energievormen uitgebreid.

In automodellen goedgekeurd voor productie na 31 maart 2018 moet een **eCall** geïnstalleerd zijn. Dit systeem belt automatisch de hulpdiensten wanneer het voertuig waarop het is gemonteerd betrokken raakt bij een ongeval.

F file, fiets(ongevallen, snelwegen, veiligheid, infrastructuur, register)

Op de website van het Vlaams verkeerscentrum kunnen de dagelijkse **files** gesimuleerd worden.

Verzekeraars stellen een sterke stijging in **fietsongevallen** vast door het toegenomen gebruik van e-bikes en speedpedelecs. Op de website **fiets-snelwegen** kan je alle relevante informatie over fietssnelwegen of fietsostrades vinden. Vlaanderen heeft een fietsbrochure 'Veilig fietst het langst' ontworpen met informatie over **fietsinfrastructuur** en **fietsveiligheid**.

Er is een nationaal **fietsregister** in de maak dat Mybike zal heten. Dit register, voorheen al operationeel in Brussel, zal fietsdiefstallen doeltreffender tegen gaan. Het samenwerkingsakkoord van 26 april 2023 is al goedgekeurd in Brussel en Vlaanderen. Het is nog wachten op een goedkeuring door het Waalse en de plenaire van het federale parlement (want op 17 januari 2024 goedgekeurd door de Commissie Mobiliteit).

G green deal, GPS, gepersonaliseerde nummerplaten

De Europese Commissie heeft een reeks aanpassingen van het klimaat-, energie-, vervoers- en belastingbeleid van de EU voorgesteld, beter bekend als de **green deal**. Die moeten het mogelijk maken om in 2030 netto 55% minder broeikasgassen uit te stoten dan in 1990 en een nettonuluitstoot tegen 2050.

Global positioning system (GPS) is een wereldwijd satellietplaatsbepalingssysteem dat vanaf 1967 voor militaire toepassingen werd ontwikkeld door de Verenigde Staten. Het aantal toepassingen groeide gestaag nadat de Europese Unie met Galileo een eigen systeem had ontwikkeld. Vanaf 1 oktober 2023 is het gebruik van de GPS een verplicht onderdeel van het rijexamen.

Een **gepersonaliseerde kentekenplaat** of vanity plate, ingevoerd in 1994, is een kentekenplaat waarvan het opschrift is gekozen door de titularis. Bepaalde combinaties zijn niet mogelijk. 2023 was een recordjaar voor wat betreft de aflevering van deze kentekenplaten.

H hoffelijkheid, helikopter

In het verleden was er ad hoc in maart een week van de **hoffelijkheid** in het verkeer en in september de veiligheidsdagen van Roadpol, die op hetzelfde moment georganiseerd worden als de Europese mobiliteitsweek. Hoffelijkheid of wederzijds respect is immers noodzakelijk voor iedere weggebruiker ten opzichte van een andere weggebruiker als attitude in het verkeer.

Een (MUG-) **helikopter** wordt voornamelijk ingezet bij landelijke en verafgelegen locaties als alternatief voor een MUG-auto. Sinds 1998 is de MUG-helikopter West-Vlaanderen als enige helikopter in Vlaanderen erkend binnen het 112-systeem.

I infrastructuurwerken, ISO39001

Er zijn enkele grote **infrastructuurwerken** gestart of al een tijdje bezig zoals de werken aan de brug van Vilvoorde en de Oosterweelverbinding in Antwerpen.

ISO39001 kan bedrijven helpen bij het verbeteren van hun transportveiligheidsbeheersysteem. In het vorig energie-alfabet werd verwezen naar ISO50001.

J Johns(t)on, jaagpad

Herrick L. **Johnston** was betrokken bij het Manhattanproject (beter gekend door de film Oppenheimer) en speelde een belangrijke rol bij cryogene toepassingen zoals vloeibaar waterstof. Percival Norton **Johnson** richtte in 1817 een bedrijf op, dat later Johnson Matthey werd genoemd. Als producent van edele metalen (en dus katalysatoren) spelen ze nu een belangrijke rol in de waterstofeconomie.

Op sommige stukken **jaagpad** in Vlaanderen mogen er speedpedelecs rijden sinds de zomer 2023. Dat is

alleen toegelaten als een verkeersbord aangeeft dat er speedpedelecs mogen rijden. De bestuurder moet zich houden aan de maximumsnelheid van 30 km per uur.

K (auto)keuringsstations, knalpotterreur

Autokeuringsstations stonden meermaals in het (slechte) daglicht: lange wachtrijen, (eenmalige) technische keuring van motorfietsen (tweedehands en na ongeval), onvoorspelbaarheid, doorlichting en het recordaantal klachten in 2022 bij de Vlaamse ombudsdienst.

In navolging van grootsteden als Amsterdam en Parijs onderzoekt het stadsbestuur van Gent of het met lawaaiiflitspalen de **knalpotterreur** kan tegengaan. Maar ook andere steden en gemeenten nemen maatregelen.

L leasing, Lucky 13, (e-)laadicoon, laadpaalequivalent, lage-emissiezone

In het kader van mobiliteitsbudget of cafetariaplannen worden niet enkel autoleaseformules aangeboden, maar ook meer en meer fiets**leasing**. Een fietsleasing wordt bovendien fiscaal niet gezien als voordeel van allerlei aard.

Lucky 13 werd in 2009 ontwikkeld door de Europese motorfietsindustrie in het kader van een Europees handvest voor de verkeersveiligheid van de Europese Commissie.

In het najaar 2023 verving het Agentschap Wegen en Verkeer zo'n 250 vooraankondigingsborden langs snelwegen, en introduceerde een nieuw bord voor het opladen van elektrische wagens, het **e-laadicoon**. Drie jaar ervoor introduceerden onze noorderburen reeds dit bord.

Vlaanderen wil tegen 2025 35.000 **laadequivalenten** (charge point equivalent: CPE) halen. Een laadpaal met een beperkt vermogen (3-11 kW) komt overeen met 1 equivalent, en een laadpaal met een hoger vermogen (11-22 kW) zijn 2 equivalenten. Bij een AC-snellaadpunt (43 kW) zijn dat 4 CPE, bij een DC-snellaadpunt (50 kW-150 kW) zijn dat 5 CPE en bij een ultrasnel-laadpunt (>150 kW) zijn dat 10 CPE. Een laadpaal van 300 kW telt voor 20 CPE.

Zowel op de website van Vlaanderen als van de VMM is er informatie te vinden over de **lage-emissiezone** (LEZ). Met het Besluit van de Vlaamse Regering van 22 september 2023 werd rekening gehouden met enkele sociale correcties.

M MaaS, mobiliteitsbudget, (Good) Move, model shift

Mobiliteit als dienst of **MaaS** (Mobility-as-a-Service) staat voor een mobiliteitsconcept, waarbij de reiziger deur-tot-deur verplaatsingen kan maken dankzij een geïntegreerd aanbod van vervoermiddelen en -diensten.

Het **mobilitetsbudget** is een budget dat je als werkgever op jaarbasis aan je werknemers toekent als alternatief voor de traditionele bedrijfswagen. Er is een website met dezelfde naam opgericht door de FOD Werkgelegenheid, de FOD Financiën, de FOD Sociale Zekerheid en de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid.

Good Move is het Gewestelijk Mobiliteitsplan voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, dat in 2020 door de Brusselse regering werd goedgekeurd. Uiteraard bestaat hierover een FAQ op hun website. De provinciebesturen hebben de ambitie om van de fiets het speerpunt te maken van de **modal shift** (=term voor verandering van vervoerswijze).

N Nederlandse (greep), nevel

Met de "Dutch reach" of **Nederlandse greep** opent een bestuurder de deur van zijn voertuig met de hand die het verst van de deurklink verwijderd is. Hierdoor draait het bovenlichaam van de bestuurder automatisch en kan deze meteen zien of er een fietser of andere weggebruiker nadert. Prebes had hierover al geïnformeerd, en in 2023 werd dit zelfs als wetsvoorstel ingediend.

Wanneer er een horizontale zichtbaarheid is tussen 1000 en 5000 meter, dan spreken we over **nevel**. Bij mist is de zichtbaarheid kleiner dan 1000 meter.

O openbaar vervoer, offshore

Openbaar vervoer biedt een goede manier van reizen, ook in het buitenland. De NAR (Nationale arbeidsraad) heeft in het najaar 2023 een communiqué uitgestuurd om het openbaar vervoer te bevorderen naar aanleiding van het advies 2376 en 2377. Helaas is over de jaren heen wel een toename van agressie op het openbaar vervoer waar te nemen. Bovendien verstoorden 2-daagse stakingen in november en december het openbaar vervoer.

Om personeel naar **offshore** installaties te vervoeren, dient men best rekening te houden met de wet van 16 juni 2020 betreffende het vervoer van industrieel personeel aan boord van vaartuigen, waar onder andere verwezen wordt naar de STCW-code.

P platformeconomie, postpakketbezorgers, patsers

Wie heeft de pakkende film "Sorry we missed you" over een pakjesbezorger van regisseur Ken Loach uit 2019 gezien? Dit stond ook vermeld in een BeSWIC-artikel over **platformeconomie**.

Op 28 december 2023 verscheen de wet van 17 december 2023 houdende diverse bepalingen met het oog op het verbeteren van de werkomstandigheden van de **postpakketbezorgers** nadat het op 9 november 2023 plenair in de Kamer was goedgekeurd.

Asociaal rijgedrag zoals driften, gevaarlijk inhalen of systematisch geluidsoverlast veroorzaakt door **patsers** wordt in Kortrijk streng aangepakt.

Q quadcopter, Q-nr plaat, quadricycles

Een **quad(ro)copter** is een hefschroefvliegtuig (of soort drone) dat wordt aangedreven door 4 propellers.

Een nummerplaat die begint met de **letter Q** is voorbehouden voor aanhangwagens of caravans met een MTM van meer dan 750 kg.

De nieuwe machineverordening is niet van toepassing op **quadricycles** (vierwielers) omdat deze onder verordening 168/2013 vallen.

R Rondpunt, reddingsstrook, reflectoren

De vzw **Rondpunt** ijvert voor een goede opvang van alle verkeersslachtoffers in Vlaanderen. Slachtoffers en mensen met gelijkaardige ervaring kunnen lotgenoten ontmoeten via hun website.

De **reddingsstrook** zorgt voor een veilige doorgang van de (hulp)diensten en is verplicht sinds 1 oktober 2020. Nog te weinig chauffeurs vormen spontaan een reddingsstrook bij filevorming. Een test in het TV-programma Factcheckers bevestigde dat met een reddingsstrook een ambulance 20 keer sneller ter plaatse is.

Reflectoren behoren tot de verplichte minimale uitrusting voor de fiets.

S strava, seg (bedankt), straatvinken, step

Wielrenners (amateur en professionele) zijn actief op **Strava** waarmee sportprestaties kunnen worden bijgehouden. Maar ook wateractiviteiten zoals zwemprestaties kan je via Strava opvolgen.

'**Seg, bedankt**', is een campagne voor een veilig fietsverkeer.

Straatvinken is een burgerwetenschapsproject waarbij burgers in heel Vlaanderen een uur het verkeer in hun straat meten. Met de bevraging "straat-O-sfeer" vertellen ze over de leefbaarheid in hun straat.

In Parijs werden **steps** verboden sinds 1 september 2023. En Brussel wil het aantal in 2024 beperken tot 8000. Het aantal ongevallen met e-steps is de laatste jaren explosief gestegen. Zo moet men sinds 1 juli 2022 minstens 16 jaar zijn om er mee te mogen rijden en is het verboden om passagiers te vervoeren op een step.

T tramsporen, testkaravaan, Touring, TaaS

Met je fiets(banden) blijven haperen in **tramsporen**, kan een lelijke val opleveren. De stad Gent kwam met dit topic al meerdere keren in het nieuws, maar een definitieve oplossing is er nog niet. Er was hierover ook een vraag om uitleg in het Vlaams Parlement.

De **testkaravaan** verwijst naar de brede waaier aan vervoersmiddelen die de werknemers van de ingeschreven bedrijven of gemeenten gedurende een aantal weken gratis kunnen proberen voor hun woon-werkverkeer. Voornamelijk gebruikt in Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen.

Touring, gekend van pechverhelping en reisverzekering, heeft sinds 1 juli 2023 een nieuwe aandeelhoudersstructuur.

Trajectcontrole as a service (**TaaS**) wordt aangeboden aan gemeenten, waarbij bijna de helft van het boetegeld naar hen terugvloeit. Deze samenwerking is niet onomstreden, zo blijkt uit de contracten en clausules.

U UNECE, (letter) U

De Economische Commissie voor Europa van de Verenigde Naties (**UNECE**) is een van de vijf regionale commissies onder de bevoegdheid van de Economische en Sociale Raad van de Verenigde Naties. Ze werd opgericht om de economische samenwerking en integratie tussen de lidstaten te bevorderen. Binnen het thema duurzaam transport is het vervoer van gevaarlijke stoffen één van de thema's.

Elke snelweg heeft per rijrichting een **calamiteitenroute letter** (zwarte letter op geel bord) toegewezen gekregen. Elk omleidingstraject tussen twee op- en afritten in dezelfde rijrichting langs die snelweg draagt bijgevolg dezelfde letter, die willekeurig is gekozen. Wie heeft de **letter U** al tegengekomen?

V verkeers(regels, quiz, veiligheid, belasting, leiders), VSV, VIAS, vouwfiets, voertuigenpark, Ve-safe, Vision Zero, vervoersarmoede

Verkeersregels worden regelmatig aangepast. Daarom is het aangewezen je kennis regelmatig te testen met een **verkeersquiz** van VSV. Op die manier dragen we ons steentje bij aan **verkeersveiligheid** en ons verkeersgedrag. Weet jij bovendien welke 4 componenten er worden gebruikt om de **verkeersbelasting** te berekenen? Het Vlaams Verkeerscentrum is sinds eind 2023 op zoek naar nieuwe **verkeersleiders** om het stijgend aantal files en het verkeer blijvend in goede banen te leiden.

VSV en **Vias** (het vroegere BIVV) zijn beiden veiligheidsinstituten die zich inzetten voor verkeersveiligheid.

Een **vouwfiets** is ideaal voor de first en last mile en opgevouwen op de trein wordt geen toeslag gerekend.

België telt ongeveer 6 miljoen personenwagens. Wil je weten hoe de evolutie was van het **voertuigenpark** en het type brandstof, dan kan je terecht op Statbel.

Ve-safe is een Europees project waarbij meer dan 200 Europese goede praktijken in verschillende talen zijn gebundeld. Hier verschenen op BeSWIC twee berichten over.

VISIONZERO
NO MORE TRAFFIC DEATHS

Vision zero was oorspronkelijk een verkeersveiligheidsproject dat streeft naar nul verkeersdoden of ernstige gewonden op de weg. Nadien overgenomen door onder andere ISSA met als overtuiging dat alle ongevallen, ziekten en schade op het werk te voorkomen zijn.

We spreken over **vervoersarmoede** wanneer mensen door beperkte verplaatsingsmogelijkheden niet meer op een volwaardige manier aan het maatschappelijk leven kunnen deelnemen. Dit woord werd ook gebruikt naar aanleiding van kritiek op de nieuwe vervoersplannen van De Lijn begin 2024.

Waze, wereldfietsdag, week (van de mobiliteit), wandelen, watt(age), (nieuwe) wegcode

Het hoger vermelde Strava wordt door fietsliefhebbers gebruikt, terwijl **Waze** als navigatie-app of routeplanner door menig autobestuurder wordt gebruikt om onder andere files te omzeilen.

Drie juni is **wereldfietsdag** en dit als gevolg van de VN-resolutie van 12 april 2018. En van 16 tot en met 22 september is het **week** van de mobiliteit.

Iedere vorm van bewegen, dus ook **wandelen** is gezond. Vandaar de campagne 10.000 stappen per dag.

Watt is de eenheid van vermogen. Een profrenner haalt waarden boven de 6 watt per kilo lichaamsgewicht. De kracht wordt bepaald door een FTP-test en wordt gemeten door een vermogensmeter of wattagemeter.

Vanaf 2025 is er een nieuwe wegcode, ook Code van de openbare weg genoemd. Het koninklijk besluit van 1 december 1975 zal integraal opgeheven worden. De federale overheid zal een nieuwe federale **wegcode** opstellen, die geldt over heel België. Daarnaast maken de drie gewesten een eigen regionaal verkeersreglement. De verschillende teksten worden maximaal op elkaar afgestemd om te zorgen voor een coherent geheel voor de weggebruiker. In dit kader keurde de Vlaamse Regering op 1 december 2023 reeds principieel het besluit goed dat het Vlaams verkeersreglement vaststelt.

(T)**X**-nr plaat

De nummerplaten van een taxi beginnen met de letter T maar dan telkens gevolgd door een **X**. Indien het ook verhuur is met een chauffeur is de combinatie TL.

Y-nr plaat

Het opschrift van de proefrittenplaat begint met de **letter Y**. De plaat heeft een mosgroene kleur op een retroreflecterende witte achtergrond. Uiteraard zijn de letters X en Y ook een calamiteitenroute letter (zie letter U).

Z-nr plaat, zelfrijdende voertuigen, zwerffiets

Het opschrift van een handelaarsplaat begint met de letter Z. De plaat heeft een mosgroene kleur op een retroreflecterende witte achtergrond. Samen met de hoger vermelde Y-plaat en de V-plaat (beroepsplaat) vormen ze een commerciële plaat voor professionele gebruikers van de automobielsector. In de toekomst zullen we in aanraking komen met **zelfrijdende voertuigen**. Deze worden op 5 niveaus ingedeeld.

De **zwerffiets** of **weesfiets** is achtergelaten en hierbij wordt aangenomen dat hij niet meer wordt opgehaald. Het fenomeen is alom bekend in studentensteden. In verschillende van die steden brengt de politie labels aan op fietsen. Als het label er na enkele weken nog aan hangt, verwijderen de stadsdiensten de fietsen en registreren ze die op de website gevondenfietsen.be. ♦

Bronnen en externe links van dit artikel vind je terug op prebes.be/vn/222.

